

ILANNGUSSAQ

Uunga siunnersuut: Inatsisartut Suleriaasiata allanngortinneqarnera pillugu tusarniaaneq pil-lugu allakkiaq

Inatsisartut Suleriaasiata allanngortinneqarnissaanik siunnersuut nassuaatitalik piffissami aggustip ulluisa 26-iannit septembarip ulluisa qulingiluaannut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmullu tusarniaatigineqarpoq.

Naalakkersuisoqarfinnit pineqartunit tamanit tusarniaanermi akissutinik tigusaqartoqarpoq. Tusarniaanermiit akissutit pissutissaqalersitsisimapput aalajangersakkani ataasiakkaani allanngortitsilaartarnissanut, allakkatigut apeqquteqaat aallaavigalugu Naalakkersuisunit peqataavagineqanngitsumik o-qallittarnerit pillugit aalajangersagaq peerneqarpoq, aalajangersakkallu § 37-imik nutaamik oqaaser-taliisup kingusinnerusukkut atuutilersinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaata peqatigitillugu allanngortinneqarnissaa siunertaralugu. Tusarniaanermi akissutit taamatuttaaq pissutissaqalersitsisimapput siunnersuummut nalinginnaasumik nassuaatit siunnersuummilu aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuaatit annertuumik annertusarneqarnerinut.

Tulliuttuni tusarniaanermi akissutit tiguneqartut eqikkarlugit saqqummiunneqarput, taakkununnga Inatsisartut Allattoqarfiata oqaaseqaatai *uingasunik* allanneqarsimallutik.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata tusarniaanermut akissutaa:

Ataatsimiinnermi oqaluuserisassat internettimut attaveqarani atortunillu elektroniskiusunik atortoqarani oqaluuserineqarnissaannik ataatsimiititaliap aalajangersinnaaneranik siunnersuut.

Siunnersuutip imarisai pissutissaqalersitsinngillat Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata oqaaseqaateqarnissaanut.

Naalakkersuisoqarfiulli iPadinut innersuussinerup peerneqarnissaa kaammattuutigaa, nioqqutissiaq pineqartoq "tabletinut" innersuussinermut ilaareermat.

Aalajangersagaq kaammattuut naapertorlugu iluarsineqarpoq.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit Inatsisartunut ilaasortanit partiinillu saqqummiunneqar-tut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa siunissami Naalakkersuisut akissute-qaataanni allaaserineqartalernissaannik siunnersuut.

Siunnersuut peerneqartariaqartoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia isumaqarpoq.

Inatsisartut suliassamik pineqartumik Naalakkersuisunik peqqusinissaminnik suleriaatsiminni tunngavissaqanngitsut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia isumaqarpooq, siunnersuullu aalajangersimasoq pillugu Inatsisartut isumaqtigiiinniarerini Naalakkersuisut oqaaseqaatit suut saq-qummiukkusunnerlugit tunngaviusumik nammineq aalajangiinissamut pisinnaatitaaffiannut akule-runnertut oqaatigisariaqarluni.

Siunnersuutip suliarineqarnerata ingerlanneqarnissaanut malittarisassanik aalajangersaanissaminnut Inatsisartut suleriaatsiminni periarfissaqarput. Naalakkersuisut tamatumunnga ilanngukkuma-saat malittarisassanut taamaattunut ilaatinneqarsinnaapput. Suleriaatsimi atuuttumi taamaaqataan-nik aalajangersarneqarpoq ataatsimiitaliaq qanoq ilisukkulluunniit Naalakkersuisunut ilaasorta-mik siunersiuinissamut ilisimatitsiffiusumilluunniit ataatsimiinnissamut aggersaasinnaasoq (Suleri-aatsimi § 19, imm. 1).

Akissuteqaateqarnissamut piumasaqaatip malitsiginngilaa pinngitsoorani kingunerisassanik allaa-serinninnerup saniatigut akissuteqaatip allanik imaqtinnejqarnissaanik Naalakkersuisut pisussaaf-filerneqarnerannik. Naalakkersuisut taamaalillutik allatigut siunnersuut pineqartoq isummerfigisa-riaqangilaat. Tamatuma erseqqissarneqarnissaa siunertaralugu nassuaatit annertusineqarput.

Pisuni aalajangiiffigisassatut siunnersuutikkut Inatsisartut Siulittaasoqarfiat pisussaaffilerneqartil-lugu inatsisisstatut siunnersuummik imaluunniit Inatsisartut Suleriaasiata allanngortinnejqarnissaan-nut siunnersuummik saqqummiussaqarnissamut suliniutinilluunniit allanik aallartitsinissamut ullu-mikkut Inatsisartut Siulittaasoqarfiat akissuteqaateqartuusarsimavoq. Suleriaatsip tamatuma allan-ngortinnejqarnissaa aalajangersakkakut siunertarineqanngilaq. Siulittaasoqarfik akissuteqaateqas-satillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip kingunerisassaanik nassuaateqarnissamut pisussaaf-fik Siulittaasoqarfimmisaq. Tamanna erseqqissarniarlugu nassuaatit annertusineqarput.

Kingunerisassanik allaaserinninneq akissuteqaammi immikkut immikkoortumi immikkoortuniluun-niit inissinneqarsinnaavoq imaluunniit pisariaqarpat akissuteqaammut ilanngussatut. Aalajangiiffi-gisassatut siunnersuutit Inatsisartunut ilaasortanit Inatsisartuniluunniit partiinit saqqummiunneqar-tut kingunerisassaannik naliliinerit ullumikkut siunnersuummut tunngavilersuutini immikkut immik-koortuni maannamut inissinneqartarsimapput. Nalinginnaasumik sulinermi taakku ilanngullugit atuarneqarneq ajorput. Akissuteqaatillu oqaaseqarluni saqqummiunneqarnerani ilanngussajunnar-tut ilanngunneqassanatik. Kingunerisassanik allaaserinninneq akissuteqaammi immini immikkut im-mikkoortuni ilanngunneqarsimapput taamaaqataanik taassuma atuarneqarnissaa pinngitsoorneqar-sinnaavoq, ullumikkut suleriaatsimut naapertuutumik. Taamaalilluni siunnersuutikkut Naalakkersu-isut piffissamik oqaaseqarfigisinnaasaminnik namminneq qanoq atuerusunnerannik killiliisoqanngi-laq.

Siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaanik nalilersuinissamut, aalajangiiffi-gisassatut siunnersuummut tunngavilersuutaanullu siunnersuuteqartumik oqaloqatiginnittarnissamik

naatsorsuutigisatut akulikitsumik pisariaqartitsisoqalernissaa Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata ernumanartoqartippaa.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip kingunerisassaanik nalilersuineq aalajangiiffigisassatut siunnersuutip oqaasertai tunngavilersuutitaalu kisiisa tunngavigalugit pisariaqarpoq. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit ima oqaasertalerneqakkajussimasarput tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit siunnersuutip qanoq timitalerneqarnissaa Naalakkersuisunut isummerfigisassanngortinnejartarluni. Pisuni taamaattuni Naalakkersuisut kingunerisassatut naatsorsuutigineqartut nassuaatigisariaqarpaat Naalakkersuisunut orniginarnerpaatut/pissusissamisoornerpaatut iluseqartillugit, peqatigittilluguli malugeqqullugu siunnersuutip qanoq iluseqarluni timitalerneqarnera apeqqutaasussamat siunnersuutip sunik kinguneqarneranut. Naatsorsuutigisat kingunerisassanik allaaserinninnermut tunngaviujunnartut taaneqartariaqarput.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata siunnersuutigaa siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa allaaserineqarnissaannut Naalakkersuisut tunniussaqarsinnaanissaat taarsiullugu siunnersuutip saqqummiunneqannginnerani siunnersummik allakkatigut tusarniaariaatsimiissinnaasoq.

Siunnersuutip saqqummiunneqannginnerani allakkatigut tusarniaasalernikkut Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat ullumikkumut sanilliullugu inissisimanerat allangornavianngilaq, ullumikkumi pissutsit imaammata siunnersuutip eqqarsaatigineqartup kingunerisassaasa qulaajarneqarnissaannut ilaasortat annertuutigut Inatsisartut Allattoqarfiannit ikiorserneqarnissamik noqqaasariaqartarmata aamma/imaluunniit § 37 malillugu apeqquteqartariaqartarmata. Taamaattumik allatut periarfissaq taamaattoq pakatsinerit ullumikkut aaqqissuussisimanermut tunngatillugu Inatsisartuni partiit amerlasuut sinnisaannit ersersinneqartartut ilorraap tungaanut saatinneqarnissaannut piukkunnassagunangilaq. Siunnersummut tunuliaqutaasut annertusisamik allaaserineqarnerat tamatumuuna innersuussutigineqarpoq.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit pillugit isumaliutissiissutini kingunerisassanik allaaserinninnerit ilaatinneqartarnissaat Inatsisartuni ataatsimiititalianut taarsiullugu suliassanngortinnejartarp. Taamaattumik siunnersuutit tamarmik ataatsimiititalianit suliarineqartartussanngortineqanngippata periarfissatut allatut tikkuarneqartup kingunerisinnaavaa aalajangiiffigisassatut siunnersuut arlallit siunnersuutit kingunerisassaat qulaajarnagit suliarineqartalernissaat.

Taamatuttaaq periarfissatut allatut tikkuarneqartup ajoqutigisinnaavaa siunnersuutit siullermeerneqartalissammata siunnersuutip kingunerisassai ilisimasaqarfiginagit.

Kiisalu naatsorsuutigineqartariaqarpoq periarfissatut allatut tikkuarneqartup kinguneriumaaraa siunnersuutip kingunerisassaasa qulaajarneqarnissaannut ataatsimiititaliat ileqqussamittut Naalakkersuisunut apeqquteqartarnissaat. Taamaalilluni kingunerisassat allaaserineqarnissaannik sulias-saq pissusiviusumik Naalakkersuisunut nuunneqassaaq, Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit siunner-suutigineqartutut; suliariinninnermili piffissami kingusinnerusumi, ataatsimiititaliallu suliariinnin-ne-rata piffissamut sivisunerusumut ingerlasinnaaneranik ulorianaatilimmik.

Nalinginnaasumik nassuaatini immikkoortumi 3-mi siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa amigartumik nassuiarneqarsimasut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuiso-qarfiata oqaatigaa.

Aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat allaaserineqarneri annertusarneqarput.

Allakkatigut apeqquteqaateqarsinnaalernissamik siunnersuut - § 36 a nutaaq

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata maluginiarpaa aalajangersakkakkut siunner-suutigineqartukkut allakkatigut apeqquteqaatit suliarineqarnerini peqataanissaminnit Naalakkersuisut mattunneqartut, taamaalillutilu qulequttat aalajangersimasut tamanut soqtiginaatillit pillugit isuma-qatigiinniarnernut Naalakkersuisut isummerneri Naalakkersuisunit ersersinneqarsinnaajunnaassallutik.

Inatsisartut isumaqatigiinniarnerinut peqataanissamut Naalakkersuisut periarfissaqarnissaat Nammin-nersorlutik Oqartussaqarnermi tunngaviusutut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isigivaa.

Inatsisartut isumaqatigiinniarnerisa ilaasortat ataatsimiittarfimmi namminneq najuunnerisigut pisar-nera Namminersorlutik Oqartussaqarnermi taamatuttaaq tunngaviuvoq. Inatsisartoqarnermi Inatsisar-tut ataatsimiinnerisigut ilaasortallu namminneq najuunnerisigut isumaqatiginninniartarnermik pi-nngaarnertut tunngaveqarneq, Inatsisartut inatsisaanni Inatsisartullu Suleriaasianni aalajangersakkani arlalinni tunngavigineqarpoq.

Inatsisartut isumaqatiginninniartarneri "allakkatigut isumaqatiginninniarnertut" pisalerpata aalaja-nersakkat taakkua inatsisartoqarnermilu pingaarnertut tunngaviit aallaavigneqarsinnaassanngitsut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia isumaqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia isumaqarpoq siunner-suut peerneqartariaqartoq.

Aalajangersagaq siunnersuummit peerneqarpoq. Naalakkersuinikkut kissaat siunnersuummut tunngavigineqartoq siunnersuutip UPA 2020-mut allanngortillugu saqqummiunneqarneratigut naam-massineqarsinnaanersoq isumaliutigineqassaaq.

Naalakkersuisunut § 37 malillugu apeqqutit pillugit aalajangersakkap oqaasertalerneqarnerata allanngortinnejarnissaanik siunnersuut

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata oqaatigaa § 37, imm. 1-ip siunnersuummi ilusilerneqarsimanaerata apeqquteqaatit oqaluuserisassanngortinnejarnnginneranni ilusissaattut saqqumiunnejarnissaannullu piumasaqaatinik eqquutsitsinerannik Inatsisartut Siulittaasuata taamalu Inatsisartut Allattoqarfiata nakkutiginnissinnaajunnaarnerat kingunerissagaa. Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aalajangersakkap atuuttup attatiinnarnejarnissa kissaatiginartippaa.

§ 37, imm. 2, oqaaseqatigiit aappaata nutaamik oqaasertalerneqarnissaanik siunnersuutip aalajangersakkap ullutsinnut naleqqunnerusumik oqaasertalerneqarnissaa taamaallaat siunertaraa. § 37 malillugu apeqqutit Naalakkersuisunut ingerlateqqinnejartut piumasaqaatinik apeqqutinut taamaat-tunut atuuttunik naammassinnissimanersut Inatsisartut Siulittaasuata nakkutigissagai aalajanger-sakkamut nassuaatini ilanngunnejarpooq.

Siunnersuummi § 37, imm. 2-mut tunngatillugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata oqaatigaa aalajangersakkap naatsorsuutiginninnernut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 12-imut nassuaatini tunngavagineqartunut naapertuuttuunissaa eqqarsaatigalugu suleriaatsimi atuuttumi § 37, imm. 2-p ingerlateqqinnejarnissaa pisariaqassasoq. Inatsisartut inatsisaanni § 12-imut nassuaatini "Naalakkersuisut apeqqummut akissuteqarsinnaanatik isumaqarpata tamanna Inatsisartunut nalunaarutigineqassaaq" oqaatigineqarnera Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata innersuussutigaa.

Inatsisartut inatsisaanni § 12-ip aamma suleriaatsimi § 37-ip akunnerminni imminnut naapertuunerannik nalorngissuteqarneq suugaluartorluunniit naapertuutinngitsutut isumaqarnarpoq. Taa-maattumik piffissaq aalajangersakkap atuutilerfissaa allanngortinnejarpooq, aalajangersagaq aat-saat 2020-mi juulip ulluisa aallaqqaataanni atuutilersussanngorlugu. Kinguartsinikkut Siulittaaso-qarfik periarfissinneqarpoq UPA 2020-mut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inat-sisaata allanngortinnejarnissaanut siunnersuummik saqqummiussaqarnissaminut, Naalakkersuisu-nut apeqqutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni suleriaatsimilu aalajangersakkat akornanni tamakkii-sumik naapertuuttoqarnissaanik qularnaarinnittumik.

Siunnersuummi § 37, imm. 6-imi naatsorsuutigineqartutut § 37 malillugu apeqqummut akissutip i-sertuussassatut naqissuserneqarsinnaaneranik periarfissaq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata oqaatigaa Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 12-imut nassuaatini naatsorsuutigineqarsimammat paasissutissanik isertuussassanik inger-latitseqqinnginnissaminut Naalakkersuisut pisinnaatitaaffeqartut pisinnaatitaaffillu tamanna killi-lerneqartariaqanngitsoq oqaasertaliussassatut siunnersuutigineqartukkut.

§ 37 malillugu apeqqummut akissuteqaatip isertuussassatut naqissuserneqarnissaanut Naalakkersu-isut periarfissaqarnerata paasissutissanik nipangiussisussaatitaanermut ilaatinnejartunik, taakku-

nunnga ilanngullugit inatsisikkut imaluunniit aalajangersakkakut atuuttukkut allakkut isertuussas-satut oqaatigineqartunik, imaluunniit isertuunneqarnissaat allatigut pisariaqartunik pisortat inuin-naalluunniit soqutigisaat eqqarsaatigalugit isiginiaqassat pingaarutilik isumaginissaannut paasis-sutissanik ingerlatitseqqinnginnissamut Naalakkersuisut mattutinngilai.

§ 37 malillugu apeqqummut akissuteqaatip isertuussassatut naqissuserneqarsinnaanera isumaliuti-gineqarsinnaassaaq minnerunngitsumik akissuteqaammi paasissutissat pisortat ingerlatsinerat pil-lugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu paasitinneqarsin-naatitaanermut ilaatinneqanngippata taakkuluunniit avataanniitinneqarsinnaappata.

Tamanna erseqqissarniarlugu siunnersuummut nassuaatit annertusarneqarput.

Inatsisartut inatsisaanni § 12-ip aamma suleriaatsimi § 37-ip akunnerminni imminnut naapertuun-nerannik nalorngissuteqarneq suugaluartorluunniit taamaakkaluartoq naapertuutinngitsutut isuma-qarnarpoq. Taamaattumik piffissaq aalajangersakkap atuutilerfissaa allanngortinneqarpoq, aalaja-nersagaq aatsaat 2020-mi juulip ulluisa aallaqqaataanni atuutilersussanngorlugu. Kinguartitsinik-kut Siulittaasoqarfik periarfissinneqarpoq UPA 2020-mut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit I-natsisartut inatsisaata allanngortinneqarnissaanut siunnersuummik saqqummiussaqarnissaminut, Naalakkersuisunut apeqqutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni suleriaatsimilu aalajangersakkat akor-nanni tamakkiisumik naapertuuttoqarnissaanik qularnaarinnittumik.

Aningasaqarnermut Naalakkersuisoqarfip tusarniaanermut akissutaa:

Aalajangiiffisassatut siunnersuutit Inatsisartunut ilaasortanit partiinillu saqqummiunneqar-tut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa siunissami Naalakkersuisut akissute-qaataanni allaaserineqartalernissaannik siunnersuut.

Aalajangiiffisassatut siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassanik missingii-nissamut akisussaaffik Naalakkersuisunut tunniunneqassappat tamanna assorsuaq eqqarsarnartoqas-sasoq innuttaasullu qinikkat aqqutigalugit naalakkersueqataanerat eqqarsaatigalugu annertoorujussu-armik kinguarnerussasoq Aningasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik ataatsimut isigalugu isuma-qarpoq.

Inatsisiliortut inatsisinillu atuutsitsisut innuttaasut qinikkat aqqutigalugit naalakkersueqataanerannut pingaarutilimmik avissaartinneqarnerat Inatsisartut suleriaasiata nutarterneqarnissaanut isumalioqa-tigiissitap isumaliutissiissutaanik (UKA 1996/6) taamanikkut Inatsisartuusut ilaliineratigut 1996-im 1997-imilu ingerlanneqartoq allanngortitsinikkut suliassaqarfimmi qitiusumi utertinneqassappat as-sorsuaq eqqarsarnartoqartoq Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq.

Inatsisartut suleriaasiannik nutarterineq ukiuni 1996-97-imilu aallartinneqartoq Inatsisartut nukitor-sarneqarnerannik malitseqarpoq Inatsisartut namminerisaminnik siunnersortissaminnik Inatsisartu-nuunnaq tunniusimasussanik taamaallaallu Inatsisartunik, tassungalu ilaasortanik partiinillu, sullis-

sisartussanik atorfinitisitsisinnaalernerisigut. Taamaalillutik Inatsisartut Naalakkersuisuni atorfilitnit sullinneqartariaarupput. Nutarterinerup inatsisiliortussaatitaasut atuutsitsisussaatitaasullu avisartitaasimanerat taamanikkut atuutereersoq ikorfartorpaa timitalerneqarneranullu peqataalluni.

Siunnersuutikkut tamatumani pissusitoqqanut uteqqinnissaq siunertarineqanngilaq. Inatsisartunut ilaa sortat Inatsisartunilu partiit – tamanna kissaatiguniku – suli periarfissaqassapput siunnersuutissatut eqqarsaatigineqartup kingunerisassai eqqarsaatigalugit siunnersuutip saqqummiunneqannginnerani Inatsisartut Allattoqarfiannit siunnersorneqarnissaminut.

Aalajangiiffisassatut siunnersuutit Inatsisartunut ilaasortanit partiinillu saqqummiunneqartut kingunerisassaasa naatsorsorneqarnerinut piumasaqaatit suut tunngavigineqassanersut pisuni arlalinni erseqeqqissaarnaviangitsoq Naalakkersuisoqarfip uparuarpaa. Taama pisoqartillugu piumasaqaatit sorliit tunngavigineqassanersut Naalakkersuisunut aalajangigassanngortinneqassaaq.

Qitiusumik allaffeqarfimmi atorfilit Naalakkersuisunik sullississapput. Tamatuma ilaatigut nassatiraanik atorfilit sutigut tamatigut Naalakkersuisunut ilumoortussaapput. Aalajangiiffisassatut siunnersuut saqqummiussisumit ilaasortanilluunniit saqqummiussisunit Naalakkersuisut allaanerusumik naliliisarnerat nalinginnaasuovoq. Taama pisoqartillugu atorfilit Naalakkersuisunut pisussaaf feqassapput, tassunga aamma ilanngullugu aalajangiiffisassatut siunnersuutip aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai pillugit missingiinermini.

Aalajangiiffisassatut siunnersuutit ima oqaasertalerneqakkajussimasarput tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit siunnersuutip qanoq timitalerneqarnissaa Naalakkersuisunut isummerfigisassanganngortinneqartarluni. Pisuni taamaattuni Naalakkersuisunut orniginarnerpaatut/pissusissamisoernerpaatut iluseqartillugit timitaliisoqarpat kingunerisassatut naatsorsuutigineqartut Naalakkersuisut nassuaatigisariaqarpaat.

Siunnersuutip kingunerisassaatut naatsorsuutigisat allaaserineqarneranni Naalakkersuisunut ilaasortat akisussaanerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 2-mi piumasaqaatit Naalakkersuisunut atuutissapput. Tamatuma malitsigisaanik Naalakkersuisunut ilaasortaq eqqungitsumik paasinerluutaasinnaasumilluunniit Inatsisartunut paasissutisseeqqusaaanngilaq. Naalakkersuisut ilaasortaq taamatuttaaq Inatsisartut oqaluuserisassamik oqaluuserinninneranni paasissutissanik oqaluuserisap inatsisartunit aalajangiiffigineqarnissaanut annertuumik pingaaruteqartunik nipangiusseqqusaaanngilaq.

Tamatumunnga taarsiullugu sulisunik naleqquttumik misilittagalinnik suliatigullu piginnaasalinnik imaluunniit suliat agguataarneqarnerata maanna atuuttup allanngortinneratigut Inatsisartunut ilaasortat Inatsisartut Allattoqarfiannit sullinneqarnerata nukitorsarneqarsinnaanera isumaliutigissallugu tulluarnerusoq naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq.

Inatsisartut Allattoqarfiat isumaqarpoq allatut periarfissaq taamaattoq pakatsinerit ullumikkut aaqqissuussisimanermut tunngatillugu Inatsisartuni partiit amerlasuut sinnisaannit ersersinnejartartut

ilorraap tungaanut saatinneqarnissaannut piukkunnassagunannitsoq. Siunnersummut tunuliaqu-taasut annertusisamik allaaserineqarnerat tamatumani innersuussutigineqarpoq.

Aalajangiiffisassatut siunnersuutip kingunerisassaasa allaaserineqarnissaannik siunnersuuteqartumut ullumikkut pisussaaffiup attatiinnarneqarneratigut Inatsisartut Allattoqarfiatali tamatumani iku-uussinnaanermut periarfissaasa nukitorsarneqarnerisigut siunnersuuteqartut siunnersuutit pisortati-goortumik saqqummiunneqannginneranni siunertarineqanngitsumik aningaasaqarnikkut allaffissor-nikkulluunniit kingunissallit isumaliutigeqqinnissaannut aamma periarfissinneqassasut Naalakkersu-isoqarfiup erseqqissarpaa. Siunnersuutikkut pineqartukkut siunnersuuteqartut tamakkiisuunngitsu-mik tunngavissaqarlutik siunnersuutinut aningaasaqarnikkut akisoorujussuarnut naapertuitinngitsu-nullu naalakkersuinikkut pisussaaffeqalersinnaanerat assorsuaq naapertuitinngitsutut Naalakkersui-soqarfiup isigaa.

Naalakkersuisoqarfimmit allaaserineqartutut siunnersuutip malitsigissavaa siunnersuuteqartoq pe-riarfissinneqassammat siunnersuuteqarnissaminut siunnersuutip malitsitut kingunerisassai ilisiman-ngikkaluarlugit. Tamanna akornutitut isigineqarsinnaavoq. Inatsisartunulli ilaasortat Inatsisartunilu partiit – tamanna kissaatigigunikku – suli periarfissaqassapput siunnersuutissatut eqqarsaatigine-qartup kingunerisassai eqqarsaatigalugit siunnersuutip saqqummiunneqannginnerani Inatsisartut Allattoqarfiannit siunnersorneqarnissaminnut.

Siunnersuutip taamatuttaaq malitsigissavaa eqqarsaatigineqarsinnaammat siunnersuutinik kingune-risassaat imaaliallaannaq nalilersorneqarsinnaangitsunik oqaluuserisassanut ilangussisoqartar-sinnaanera. Siunnersuutip kingunerisassaasa allaaserineqarnissaannut annertuumik paassisutissa-nik katersinissaq imaannaanngitsunilluunniit nalilersuilluni misissuinissat pisariaqarpata Naalakkersuisut pisinnaatitaasariaqarput akissuteqaamminni oqaatigissallugu siunnersuutip kingunerisass-aanik misissusoqarsinnaanngitsoq akissuteqaasiornissamut killiliussat iluanni. Tamanna aamma atuuppoq susassaqartunit avataaneersunit paassisutissat pisariaqartut aalajangiiffisassatut siun-nersuutip siullermeerneqarnissaa sioqqullugu pissarsiarineqarsinnaanngikkaangata.

Allannguutissatut siunnersuutigineqartukkut aalajangiinerit pineqartut inuiaqatigiinnut qanoq akeqassanersut nunamilu innuttaasunut suliffeqarfinnullu sunik kinguneqassanersut nalullugu Inatsisartut annertuumik sunniutilinnik aalajangiisinnaanissaat taamaallilluni ammaanneqarpoq.

Tamanna aamma akornutitut isigineqarsinnaavoq. Taamaattorli taama pisoqartillugu allannguutis-satut siunnersuuteqartoqarsinnaassaaq suliniutip eqqarsaatigineqartup kingunerisassaasa qulaajar-nissaannut § 35 malillugu nassuiaasiornissaannik Naalakkersuisunik peqqusisumik.

Aalajangersakkap siunnersummit peerneqarnissaa aamma aalajangersakkat siunnersuutigineqartup taartissaanik siunnersuusiornissamik suliassaqartussamik Inatsisartut Allattoqarfiat Naalakkersuisul-lu allaffeqarfiata ataatsimut suleqatigiissitaliorissaat Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup si-unnersuutigaa. Tamatumunnga atatillugu Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa Inatsisartut Siulittaaso-

qarfiata naatsorsuutigimmagu suleriaatsip allanngortinneqarnissaanut siunnersuutinik suli amerlane-rusunik UPA20-mut saqqummiussaqarnissani, taamaalillunilu naalakkersuisoqarfiup siunnersuutaa annertunerusumik akornutaassangatinneqarnani.

Naalakkersuinikkut kissaatigineqartumut ukiunilu kingullerni ataavartumik sakkortuumillu Inatsisartuni partiiunit amerlanernit sinniisinit saqqummiunneqartarsimasumut siunnersuut ersiutaavoq. Tamanna tunngavigalugu kinguartitsinissap ilalerneqarnissaanut periarfissat killeqartutut nalilerneqarput.

Suliassap Naalakkersuisunit Inatsisartut Allattoqarfiannilluunniit ingerlanneqarnera apeqqutaatinna-gu suliassaqarfimmi nukittorsaanissaq siunertarineqartoq aningaasartuuteqarnerunissamik nassata-qartussatut naatsorsuutigineqartariaqartoq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa.

Siunnersuutikkut kingunerisassanik allaaserinnitarerit arlaatigut nukittorsarneqarnissaat siunertaasimangilaq. Tamanna erseqqissarniarlugu siunnersuummut tunuliaquatasut nalinginnaasumik nassuaatini allaaserineqarnerat itisilerneqarpoq erseqqissarneqarlunilu. Taamatuttaaq aalajanger-sakkamut nassuaatini erseqqissarneqarpoq kingunerisassat allaaserineqarnerisa ullumikkornit an-nertunerulernissaat sukumiinerulernissaalluunniit siunnersuutikkut siunertarineqanngimmat, soorlu aamma annikinnerulernissaat siunnersuutigineqanngitsoq.

Siunnersuutikkut akissuteqaataasartussat takissusiisa pingaarutilimmik annertusineqarnissaat angu-niarneqartoq apeqqutaatinnagu akissuteqaateqarnissamut piffissat oqaaseqarfiusinnaasut taamaagin-narnerat Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmit maluginiarneqarpoq.

Kingunerisassanik allaaserinninneq akissuteqaammi immikkut immikkoortumi immikkoortuniluun-niit inissinneqarsinnaavoq imaluunniit pisariaqarpat akissuteqaammut ilanngussatut. Akissuteqaam-mik oqaaseqarluni saqqummiussinermi taakku ilanngullugit atuarneqarneq ajorput. Kingunerisassanik allaaserinninneq akissuteqaammi immini immikkut immikkoortumi ilanngunneqarsimappat taamaaqataanik taassuma atuarneqarnissa pinngitsoorneqarsinnaavoq. Taamaattumik piffissat o-qaseqarfiusinnaasut sivitsorneqarnissaat pisariaqartutut isigineqarsimangilaq.

Aalajangersagassatut siunnersuutigineqartoq pillugu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup naggataatigut oqaatigaa Inatsisartut suleriaasiat inatsisaanngitsoq, malittarisassaallutilli Inatsisartut aalajangersarsimasaat Inatsisartullu iluini pissutsinut maleruagassiussat. Inatsisartut nammineq ilu-minni malittarisassatik malillugit sulianik aalajangersimasunik ingerlatseqqullugit Naalakkersuisunut peqqusisinnaanersut Naalakkersuisoqarfiup qularnartutut isigaa.

Siunnersuutip suliarineqarnerata ingerlanneqarnissaanut malittarisassanik aalajangersaanissamin-nut Inatsisartut suleriaatsiminni periarfissaqarput. Naalakkersuisut tamatumunnga ilanngukkuma-saat malittarisassanut taamaattunut ilaatinneqarsinnaapput.

Naalakkersuisunut § 37 malillugu apeqquitit pillugit aalajangersakkap oqaasertalerneqarnerata allanngortinneqarnissaanik siunnersuut

§ 37 malillugu apeqquitinik akissuteqartarnermut qitiusumik allaffeqarfimmi nukippassuit ullumikkut atorneqartareertut Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup uparuarpaa. Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq § 37-ip allanngortinneqarnissaanik siunnersuutigineqartup nukissanik atuineq annertunerulersissagaa.

Nassuerutigineqartariaqarpoq § 37 malillugit apeqquitit ukiut ingerlanerini malunnartumik amerle-riarsimammata, naalakkersuisoqarfiillu akissuteqaasiornermut allaffissornikkut nukippassuarnik atuisariaqartarmata.

Naatsorsuutiginninnerit Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 12-imut inatsimmut nassuaatini tunngaviusimasut eqqarsaatigalugit siunnersuutip Naalakkersuisut akissuteqarnissamut pisussaaffiata malunnartumik annertusineqarneranik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Taamaattumik siunnersuutip immini Naalakkersuisut naalakkersuisoqarfiini nukissanik atuinerup malunnartumik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq § 37 malillugu apeqquitit ilaannikkut atorneqartartut paasissutissanik najoqquṭassani tamanit pissarsiarineqarsinnaasuni qupperaalaarluni pissarsiarineqarsinnaagaluartunik pissarsiniarnermut, imaluunniit paasissutissanik nassuaatitigut annertunerusumilluunniit qulaajaanertigut pitsaanerpaa mik pissarsiarineqarsinnaasunik pissarsiniarnermut.

Paasissutissat ujartorneqartut tamanit pissarsiarineqarsinnaappata assersuutigalugu nittartakkami imaluunniit siusinnerusukkut nalunaarusiaasimasumi § 37 malillugu apeqqummut akissuteqaammi paasissutissat sumi nassaarineqarsinnaanerannut innersuussinissaq naammassaaq. Tamatuma erseqqissarneqarnissaa siunertaralugu aalajangersakkamut inatsimmi nassuaatit annertusarneqarput.

§ 37 malillugu apeqquitip akissuteqarfingineqarnissaanut annertuumik paasissutissanik katersinissaq imaannaanngitsunilluunniit nalilersuilluni misissuinissat pisariaqarpata paasissutissat kissaatigineqartut pissarsiariniarnissaannut Naalakkersuisut ullumikkut pisussaaffeqanngillat. Siunnersuutikkut tamanna allanngortinneqassanngilaq.

Tamatuma saniatigut siunnersuut pineqartoq § 37 naapertorlugu apeqquitit ilusissaannut piumasaqaa-tinik sukumiinerusunik aalajangersaasoqarnissaanik pisariaqartitsisoqartoq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq, taamaalliluni taakku assersuutigalugu oqaasertai imarisalu Naalakkersuisut allaffeqarfiannit nalornissutigineqaratik kinguaattooruteqarfiunatillu suliarineqarsin-naaqquṭlugit.

§ 37 malillugu apeqquteqarsinnaaneq Inatsisartut Naalakkersuisunik nakkutilliinerannut ilaavoq, akissuteqaataasartullu Inatsisartut inatsisiliortussaatitaasutut (ningaasaliissutinillu akuersissute-

qartussaatitaasutut) ingerlatsineranni ilaasortat ataasiakkaat peqataanerannut sakkussaalluni pi-nagaarutilik. Akissuteqaatit tamanut saqqummiunneqartarnerisigut Naalakkersuisut suliaat inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit innuttaasut paasisimasaqarnissaat peqatigitillugu qularnaarneqartarpooq. Taamaattumik Naalakkersuisut akissuteqarnissamut pisussaaffiata killilerneqarnissaanut siunner-suutigineqartukkut § 37 malillugu apeqquitit akissuteqarfingineqarnissaanut pisussaaffiup pisaria-qanngitsumik killilerneqannginnissa pingaartutut isiginiarneqarsimasut ilagaat.

Siunnersuummi § 37, imm. 1, oqaaseqatigiit pingajuata oqaasertalerneqarnerani § 37 malillugu apeqqu tip erseqqissumik oqaasertalerneqarsimanissa piumasaqaatinut ilaavoq. Piumasaqaatiip tamatuma malitsigaa apeqqu imatut oqaasertalerneqarsimassamat ingerlaannaq paasineqarsin-naassalluni, apeqquteqartup suut paaserusunnerai Naalakkersuisunit eqqoriaannagassanngortinna-git. Tamanna erseqqissarniarlugu aalajangersakkamut inatsimmi nassuaatit annertusarneqarsi-mapput.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiiup siunnersuutigaa aalajangiiffisassatut siunnersuutit aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat allaaserineqartarnerat eqqarsaatigalugu aalajangersa-gassatut siunnersuummut taarsiullugu periafissanik allanik ujarlertussamik ataatsimut suleqatigiissi-tami naalakkersuisoqarfimmit pilersinneqartussatut siunnersuutigineqartumi oqaluuserineqartussatut innersuussutigineqassasoq.

Suleqatigiissitamik taamaattumik pilersitsinissamik siunnersuummut oqaaseqaatit takukkit.

Siunnersuutikkut tassungalu nassuaatitigut § 37 malillugu apeqquitit saqqummiunneqartarnerinut akissuteqaateqarfingineqartarnerinullu killiliussanik erseqqinnerusumik peqalerpoq. Neriuitigine-qarpoq tamanna apeqquitit akissuteqaatillu ilusilersorneqartarnerannut ikiutaajumaartoq. Naalakkersuisut, taamatullu aamma Inatsisartut innuttaasullu, soqutigisaat eqqarsaatigalugit isiginagiassat pingaarutillet oqimaalutarneqarnerannik siunnersuut tunngaveqarpoq. Tamatuma kingorna tusarni-aanermi akissutini tiguneqartuni attorneqanngitsunik pisariaqartitsisoqassappat isiginagiassasaqas-sappullu Naalakkersuisut naammasserusutaannik, taakku isumaliutiginissaannut suleqatigiissitami Inatsisartut Allattoqarfiat soorunami peqataarusussaaq.

Siunnersuummi § 37, imm. 2, nr. 2-p oqaasertalerneqarnerani aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut apeqqummut akissuteqarnissaminntu pisussaaffeqanngitsut, piffissarujussuaq nukippassuillu paasisutissanik akissuteqarnissamut atugassanik pissarsiniarnermut atortariaqassappata.

Oqaasertaliussassatut siunnersuutigineqartoq Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inat-sisaanni § 12-imut inatsimmut nassuaatini naatsorsuutigineqartunut sanilliullugu apeqquitinut akis-suteqartarnissamut Naalakkersuisut pisussaaffiinik malunnartumik annertusisitsissasoq naalakkersu-isoqarfik isumaqarpoq.

Taamaalilluni Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 12-imut nassuiaatini atuarneqarsinnaavoq Naalakkersuisut apeqqut erseqqinnerusumik qulaajarniarlugu tamanna pisariaqpat naleqquatumik ilungersuuteqartariaqartut.

Oqaasertalerneqarsimanagerani “piffissarujussuaq nukippassuillu atortariaqassappata” allanngortinneqarpoq imaalillugu: “malunnartumik piffissaq nukissallu atortariaqassappata”.

Taamaatuttaaq piffissaq aalajangersakkap atuutilerfissaa allanngortinneqarpoq, aalajangersagaq aatsaat 2020-mi juulip ulluisa aallaqqaataanni atuutilersussanngorlugu. Kinguartitsinikkut Siulittaasoqarfik periarfissinneqarpoq UPA 2020-mut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnissaanut siunnersuummik saqqummiussaqarnissaminut, Naalakkersuisunut apeqqutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni suleriaatsimilu aalajangersakkat akornanni tamakkiisumik naapertuuttoqarnissaanik qularnaarinnittumik.